

Сліпучі катастрофи. Пентадрама жінки
Неля Шейко-Медведева

«Сліпучі катастрофи» – це п'ять коротких повістей про різних жінок – сумирних, домашніх Єв, які над усе прагнули банального жіночого щастя. Та коли життя влаштовує їм несподівані катастрофічні сюрпризи, вони відкривають у собі войовничу Ліліт і змінюються до невпізнання. Читати цю книжку – все одно що дивитися в дзеркало й знаходити в ньому своє відображення. Можливо, навіть не одне.

Неля Шейко-Медведева

Сліпучі катастрофи

Пентадрама жінки

«Дуже боляче, коли тебе не люблять, сказала вона, від цього людина стає злою. Покажіть йому, що ви його любите! Спробуйте! Будь ласка!»

Юстейн Гордер. Дочка циркача

«Життя навчило мене чекати, що буде далі. Скільки всього відбувалося рік за роком, інколи з однієї години до другої! В очікуванні слова КІНЕЦЬ інколи таке могло навідбуватися, хороше й погане, наче хороше, а потім усе заплутувалося... Як тут розібратися? Доводилося чекати, що буде далі...»

Тоніно Бенаквіста. Малавіта

Композиція із засушених квітів

Бабине... Найпишніше, найщедріше... літо після літечка... Милуюся ним з вікна, запитую себе: – А дідове коли? Після бабиного? – і зітхаю: – Нема для діда спеціального літа, за яким розпочинається осінь, а за нею зима. Нема й ніколи не було! Лише баби бредуть і бредуть листопадами, лише вони змагаються зі стужею та віхолами. А для дідів нема ні осені, ні зими, а є лише весна і літо. Дід і до ста років літній, до могили жених.

Прикро, що чоловіки великодушно причинили своїм перевесницям крайчик літа, наче межу провели, до якої вони провадитимуть їх, а далі... Прямуйте самі, а ми повернемося в своє літечко, а то й весну, щоб знову обсіятися – раптом щось зійде, а там – смерть з косою...

А може, ми самі поклали ту межу? Самі вигадали собі це останнє, невимовно гарне літечко?

Клени за вікном, наче вогненні гейзери, а каштан уже побурів, посмутнів... Знехотя ловить зашкарубленими лапами білі павутинки, що мов прочахлі промені сонця, котре ще освідчується землі в коханні, проте без шалу, як чоловік вірній дружині на золотому весіллі. Меланхолійно перебирає разом з притомленим вітерцем перші опалі листки, так, наче розкладає якийсь пасьянс, або ж вибирає з-поміж них найкрупніші, найпривабливіші для композиції, задум якої відомий лише йому.

Вологе, коротко підстрижене волосся Євгенії також палахкотить, бо вчора їй спало на думку, що негоже ходити з інеєм на скронях такої розкішної осені, яка ще триватиме й триватиме, і вона купила собі тюбик фарби «червоне золото». А ще хотілося їй подивувати Адася, щоб той сказав: «Ти – як лисиця-вогнівка», – й міцно обійняв її.

Адась ще в п'ятницю подався з приятелями на дачу – невелику, зате стильну, спроектовану Гнатом Любенком, молодим архітектором і давнім другом, під вікнами якої буйно квітнуть жовтогарячі жоржини впереміш з дрібненькими хризантемами, котрі тіль-тіль розплющують очка. А Євгенія залилася в Києві, щоб пофарбуватися і вимудрувати на понеділок композицію з засушених квітів на виставку, котру затіяла Андріяна – її гуру з ікебани, редакторка популярного журналу «Золота пора» (для пань елегантного віку) й найближча подруга.

«Адась уже повернувся з рибалки й готує юшку. Коли вона доспіє, гості віднесуть казанок в альтанку, оповиту диким, вже пурпуровим виноградом і розіллють його «шедевр» в глиняні полумиски. Адась визнає лише керамічний посуд від народних майстрів. Шинку, сьомгу, огірки-помідори вони вже покраляли, горілку вийняли з морозильника й причастилися «по маленькій». Ярослав Курчик, заступник Адася, підкидає в мангал зволожені скіпки, щоб шашлик не смажився, а вудився. Ярема Барановський, сидячи неподалеку на ослоні з різьбленими ніжками, з глибокодумним виглядом смоче люльку, а Любенко співає йому: «Ой, під вишнею, під черешнею стояв старий з молодого як із ягідкою», – бо Ярема навесні одружився втретє з дівчиною, молодшою за нього на тридцять років.

Любенко був одружений лише раз, навіть повінчаний у Володимирівському соборі, але невдовзі його повело до інших жінок, і зараз він живе чи не з шостою... колись казали «коханкою», а тепер «цивільною дружиною». Любенків батько-генерал хвалився, що під час війни мав аж три ППЖ – «походно-польові жінки», яких провіз з собою від Москви до Берліна. Якби не помер десять років тому після травневого параду Хрещатиком, то, напевно, втішився б, що синок його переплюнув. Курчик також курчий син – схибнув на артистках, дарма, що голова як переспілий кабак,» – думається жінці. За паспортом вона Євгенія, але відтоді, як Курчик розтлумачив гостям, що Євгенія і Єва – це, по суті, одне і те ж ім'я і вигукнув: «Щастя Адамові і Єві!» – всі кличуть її Євою. Лише Адась називає Женчиком.

Адась осуджує приятелів, називає їх жертвами сексуальної контрреволюції, проте любить бувати з ними на природі («путні рибалки, люди з гумором»).

«Чаркуватимуться до обіду, потім спочиватимуть: гості в спальнях, що на другому поверсі, Адась – на першому. Хропітимуть, допоки Марина Миколаївна, що доглядає за дачею, не покличе їх на підвечірок (курка-гриль, деруни, карасі в сметані, гриби, тушені з овочами) й роз'їдуться, коли споночіє. Отже, я маю купу часу!» – підбадьорила себе Євгенія, обережно розкладаючи на кухонному столі привезені їй учора квіти – мак, волошки, блакитний ірис з пуп'янком, тюльпани – жовтий і червоний, запаковані кожний окремо в целофанові футляри, та розкішну білу лілею. Майстерно засушені, вони лише почасти втратили барви й запах, були крухішими, вразливішими за живі квіти, й можливо, саме тому здавалися більш витонченими, благородними й заслуговували, щоб їх прикріпили до полотна й зарамцювали...

Замолоду Євгенія любила лише живі квіти й завжди знаходила собі клаптик землі (під вікнами батьківської оселі, в палісадниках перед багатоповерхівками, на подвір'ї клініки, де працювала операційною сестрою) і з насолодою висівала їх, доглядала за ними, а коли доводилося полишати їх, тужила за своїми «дітлаками», бо вважала квіти найчудовішими і найбеззахиснішими витворами природи, й зрізала їх неохоче, у виняткових випадках: на день народження Адася та на річницю їхнього весілля, подумки називаючи це «жертвопринесенням домашнім божествам». Жалкувала, що вони приречені зів'янути, але без пересади. До лиха, про яке вона заборонила собі згадувати, а я мушу згадати, бо воно ледве не вимикнуло її з життя.

Чотири роки тому, також восени, занедужав її дядько, котрий, подарувавши їй свою квартиру, купив будиночок у селищі аж біля Трускавця. І вона, доручивши чоловікові Ярчика, – єдиного тринадцятирічного сина, поїхала до нього. Й затрималася, бо з дядьком стався інсульт. Але Адась за роботою не вберіг хлопця. Скориставшись відсутністю батька, той запросив до себе кількох хлопців-наркоманів, з якими познайомився на вулиці. Вони спочатку «ширнули» його, а потім, уже неадекватному, згодували ще декілька «коліс», вичистили квартиру й утекли. А він помер від передозування. Сам-один, без батька й матері. А невдовзі залишив світ і дядько. Втративши водночас двох дорогих їй людей, Євгенія порізала собі вени. Лікарі порятували її, задурманили уколами й пігулками, й, увівши в транс, заборонили згадувати і про лихо, і про спробу самогубства. Й вона начебто призабула все. Аж поки чоловік не приніс букет червоних троянд (ще з крапельками роси), і їй воленс-неволенс довелося споглядати процес їхнього помирання.

«Чи страшно їм, коли ніж торкається стебла? Чи помирають вони з болем, як люди, проклинаючи того, хто їх підтяв, чи засинають тихо, безболісно, як після анестезії? Чи є у них душі, а якщо є, то куди подіваються: розвіюються вкупі з запахом чи повертаються в райські кущі?» – роздумувала Євгенія, аж поки не ототожнила себе зі зрізаними красунями й замість того, щоб одужувати, почала (цілком свідомо) в'янути разом з ними. Й замалим не схибнулася: вимагала в медсестри, щоб та засушила її між сторінками грубої книги або ж ошпарила її стебло кип'ятком, щоб хутчій зів'янути й нічого не відчувати.

Добре, що лікар здогадався, що спричинило її марення, й виніс з палати букет, з якого вже скапували пелюстки, схожі на закипілу кров, і заборонив Адасеві дарувати їй зрізані квіти, тим паче червоні.

Адась не повірив, що причиною погіршення її здоров'я були троянди, а не кепське лікування, проте приніс їй того ж дня кущик ніжно-рожевих альпійських фіалок у зеленому, життєрадісному кашпо. Милуючись ними – доглянутими, нагодованими, оточеними численними пуп'янками, вона почала підправлятися. І, полишаючи лікарню, взяла фіалку з собою. Дібаючи до Адася, який чекав її в прийомному покої, вона подумки дякувала їм за те, що вони не очамріли від запаху ліків і хлорки, не почорніли від її розпачу, а спили, не похлинувшись, якусь дешицю його, розбавивши морок, що обліг її душу, барвами світанку, й тепер якось можна жити... З Адасем, який біжить до неї, щоб сховати запазуш, наче найдорожчу коштовність, яка дивом випала з кошавої руки всесвітньої злодійки.

Домівка зустріла її напруженим мовчанням, як свекруха колишню невістку, котрої не сподівалася, і якимись незнайомими, ворожими їй запахами – запахами чужого гнізда. Щоб позбутися їх, вона щоранку пекла півсотні пиріжків з малиною, чорницею, яблуками. Кілька залишала Адасеві, котрий також пахнув їй чужиною, а решту несла до Володимирського собору й роздавала жебракам. Коли ті запитували, за кого мають молитися, вона відказувала: «За всіх, що зів'яли доточно», – й, не заходячи в храм, поверталася додому.

Дорогою їй здавалося, що тілом вона зосталася під церквою з прошаками, а душею відходить усе далі й далі від себе, у той кращий світ, де наймиліші вже стужилися за нею...

І рвалася на службу, в знамениту хірургічну клініку, де впродовж десяти років працювала операційною сестрою... Але повернення не принесло їй утіхи, бо після хвороби вона зробилася надміру співчутливою до чужих страждань, а вигляд крові викликав нудоту й сльози. Відтак лікарі порадили їй на деякий час забути про роботу й податися у якийсь путній санаторій. Але Євгенія, незважаючи на вмовляння Адася, нікуди не поїхала: боялася, що незнайомі, неприємні запахи назавше витіснять з квартири її дух.

Відпровадивши чоловіка на службу (на той час він уже очолював концерн «Зело України»), вона до обіду пекла для прошаків і готувала Адасеві різні смаколики, а потім, приклавшись до чарки, аж до повернення чоловіка лежала в ліжку й уявляла собі, як душа її легко й безболісно позбувається тіла й лине... туди, де їй належить бути. Й напевне, спилася б, якби не Андріяна...

Євгенія познайомилася з нею на виставці квітів, які проводив концерн Адася в парку, що на дніпровських схилах. Вона першою підійшла до неї:

– Андріяна Рясна – художниця, журналістка, – жестом підкликала молодика з кінокамерою і вручила Євгенії мікрофон. – Коротке інтерв'ю для київських новин та журналу «Золота пора». Які квіти наймиліші вам, гарній жінці в розквіті життя?

– Живі. В горщиках, – зашарівшись, промимрила Євгенія.

– Мені також! – дружельно й підбадьорливо посміхнулася Андріяна. – Чи подобається вам цьогорічна виставка?

– Ні! – випалила Євгенія.

– Чому?

– Тут забагато зрізаних квітів.

– Правда ваша. Але будемо сподіватися, що вже нині, після закриття виставки, організатори роздарують їх відвідувачам.

– Еге! – мляво згодилася Євгенія, і обвівши поглядом різнобарвне море, з сумом додала: – Жаль, що це не врятує їх від передчасної смерті.

Андріяна зміряла її уважним поглядом:

– Еге ж! Проте погодьтеся, що вона прекрасна. Як там у класика: «Не рыдай так безумно над ним. Хорошо умереть молодым!» Впродовж трьох днів тисячі людей втішалися ними. Хіба це не чудово?

– Чудово, – невпевнено згодилася Євгенія. – Проте, як на мене, тут бракує польових квітів. Клаптика весняного луку.

– Ви маєте смак! – похвалила її Андріяна і запропонувала записатися на курси ікебани, які вона провадить у клубі, організованому журналом.

– Мені б хотілося, але так склалося, що... я не зможу працювати зі зрізаними квітами, – призналася Євгенія.

– Вам шкода їх?

Євгенія притакливо схитнула головою.

– Мені також, – сказала Андріяна. – Але... не біда. Приходьте! Я навчу вас створювати композиції з засушених квітів, які не відчують болю і вже не помруть.

Євгенія прийшла. Їй зачарувалася не так мистецтвом поєднання засушених квітів, як жіночкою, котра не лише так неочікувано простягла їй руку допомоги й запровадила у коло поціновувачів прекрасного, але й відкрила в ній творчі, мистецькі нахили, про існування яких вона не підозрювала. Прикипіла до неї, молодшої, енергійної, авторитетної, як молюск до днища океанського лайнера, й поволі, непомітно для себе, але неухильно позбуваючись своїх страхів як смерті, так і життя, простувала курсом, який визначила їй Андріяна: опановувала охоче, ба, навіть із захватом розмаїті основи майстерності й творила композиції не так для себе, як для своєї наставниці, для численних виставок, які та організовувала як у модних клубах і салонах, так і в офісах приватних фірм, театрах, установах і навчальних закладах. Не за плату, звісна річ, а за вдячну посмішку Андріяни, яку полюбила ще й за те, що вона завжди була широю, представляла

її колегам на як свою ученицю, а як подругу і, що найважливіше, не лізла їй в душу, не розпитувала про подружнє життя, на відміну від інших жінок, не розповідала про власний «інтим», а ділилася з нею виключно творчими й бізнесовими справами.

«Чоловіка вона не має, постійного коханця також», – дійшла висновку Євгенія, спостерігаючи за бурхливим, насиченим життям Андріяни. Їй попри добру, захопливу заздрість трохи поспівчувала вродливій, успішній подрузі, бо що б там не теревенили емансипантки, жінка без чоловіка – що човен без весла.

– Євочко! – Андріяна з першого ж дня знайомства кликала її Євочкою, хоча вона назвалася їй Євгенією. – Твої композиції оригінальні, майстерні, проте надто виважені, раціональні. А я хочу, щоб цього разу ти вповні виявила свої зачаєні емоції і заразила ними глядачів! – заявила їй у четвер подруга.

– Засушені квіти, як на мене, спонукають передусім до роздумів по сутність буття, – несміливо заперечила Євгенія.

– Це так! Але зараз я сподіваюся від тебе яскравого почуття, тому що виставка називається «Спалах кохання» і відкривається в розпал золотої осені. Що таке засушена квітка? Це наче красуня після сороківки. Вона вже не розквітне, проте ще може певний час милувати око й навіть приваблювати до себе не товстих ледачих джмелів та жуків-гноювиків, а юних, палких шукачів кохання. Центром твоєї композиції має бути біла лілея. Вона, подібно Білосніжці, вже не жива, але й не вповні мертва. Її пелюстки ще здригаються від дотиків життя – грубого, соковитого, палкого. Але воно вже не хвилює, не бентежить її, здається їй, піджовклій, чужим, примерхлим, а то й безбарвним, подібно людині, котра, старіючи, не відчуває цього й думає, що блякне не вона, а світ довкола неї. Тут можна фантазувати й фантазувати! Але повернемося до нашої лілеї. Вона дремає на межі життя і смерті, нічого не відчуваючи, нічого не сподіваючись. Аж раптом прилітає метелик – крупний, барвистий красень! Сідає на одну з її пелюсток – теплий, захеканий, торкається її своїми вусиками, обпалює своєю пристрасстю. Красуня прокидається, і напівживий, притрушений іржею, оповитий туманом світ знову бачиться їй живим, сліпучим і жаданим!

Щоб підтвердити це, оточи її живими, яскравими квітами. Ні, краще соковитими кетягами калини, горобини, пурпуром дикого винограду. І перевий усе це червоною, тонкою, як цівка крові, стрічкою. До понеділка усе це трохи присохне, підлиняє. Крім стрічки, що поєднує живе з напівживим і не дає розпастися цим двом реальностям. І це буде сприйматися як спогад про останній спалах почувань, як їхній спільний сон про кохання. Ну, як тобі мій задум?

– Ой, не знаю, – зітхнула Євгенія. – Він на загал цікавий, проте... ти... Ти ж сама вчила мене, що не слід поєднувати живе з неживим, тому що...

– Євочко! – перебила її Андріяна. – Виставка відбудеться в арт-центрі, а там, як ти знаєш, не просто ігнорують правила і стереотипи – там їх топчуть! Я хочу, щоб ти вкінці потоптала свою невпевненість і спалахнула!

– Спробую, – зітхнула Євгенія і телефоном замовила Адасеві необхідні рослини: одна з його співробітниць, кандидат біологічних наук Зоя Жиленко, знаючи про вподобання дружини шефа, майстерно засушувала їй найрозкішніші квіти й усіляке зілля.

Повертаючись додому, зайшла в подарунковий магазин. Вибрала там на роль коханця лілеї екзотичного синьо-фіолетового метелика, ув'язненого в зашкленій рамці, й, замилювавшись ним, забула придбати «цівку крові», покликану поєднати те, що не поєднувалося, принаймні, в її уяві.

«Якби моя воля, я укомпонувала б виключно сухі лугові квіти й долучила б до них декілька будяків. Найвищого увінчала б бедриком, що вже заснув, під павутинним серпанком. І назвала б композицію «Мріючи про весну» або «В очікуванні весни», – подумала Євгенія і знехотя відсунула на край стола засушені будяки й чебрець...

Адась не схвалював її захоплення «муміями» і називав усі її композиції «мemento морі», тому що не любив пам'ятати про смерть, сахався всього, що в'януло й опадало. Він уже давно підфарбовував свою, вже не буйну, чуприну, двічі на рік обстежувався в кращих лікарів столиці, щопонеділка відвідував фітнес-салон, щосередини ходив на плавання, не палив, не зловживав спиртним. Відтак виглядав як американець з солідним рахунком, котрий сподівається жити до ста років.

Євгенія донедавна не вельми журилася своїм здоров'ям, дбала хіба що про зовнішній вигляд, щоб подобатися Адасеві, бо колись їй бракувало часу, а тепер... можливо, й справді спалаху почувань...

Учинивши тісто для пончиків, вона вибрала з двох лілей крупнішу, величнішу, з двома пуп'янками, й згадала слова Андріяни: «Засушена квітка – це жінка після сороківки». А що є найдорожчим для такої жінки? Авжеж, душевний спокій. Отже, рамка має бути овальною.

Принесла зі свого кабінетика, який вона називала майстернею, а чоловік «пантеоном» (бо на всіх стінах висіли її композиції) полотно в овальній коричневій рамці й поклала на нього лілею. Подумала, що пелюстки її скидаються на папірус і вже нічого не відчують, нічого не пам'ятають, окрім, можливо, жорстокої руки, що підтягла її, та двійко «діток», котрі також нічого не відчують і не сподіваються ні метелика, ні бедрика. Проте вийняла з рамки екзотичного красеня й поклала його на лілею. Обвела чудну пару калиною (вгорі), горобиною (внизу), стьожками дикого винограду (такого багряного, що страшно було діткнутися до нього) – й застогнала від розчарування: чуда не сталося! Навпаки, нещасна лілея загубилася серед цього різнобарв'я і наче померла вдруге, а метелик, що мав розбудити її, добрав фіолету і виглядав живішим за живого!

– Це не спалах кохання, а похорони Білосніжки, яку оплакують гноми, – прошепотіла Євгенія, і їй захотілося якнайшвидше винести благородну «мумію» з барвистого кола, врятувати її, вже впокорену, впокоєну, від наруги метелика, який не своєю волею припав до неї.

Аж тут веселенько кукурікнув телефон. Адась.

– Женчику, я повернуся через години дві-три. З другом. Він обожнює пончики. Я також! Приготуй нам пару десятків. Цілую! – випалив скоромовкою і вимкнувся.

«Що з ним? – здивувалася Євгенія. – Голос втомлений і наче переляканий. Не сказав, для якого друга я маю в неділю готувати пончики. Причому не попрохав, а наказав, наче служниці! Мабуть, перегрівся на сонці».

Поглянула ще раз на композицію і подумала: «На словах це виглядало якщо не привабливо, то принаймні розумно. Дивно, що Андріяна, талановита художниця, не зуміла передбачити смерть білої красуні. Що ж робити? Оточити пару дрібними квітами, блідішими за лілею, чи поєднати її з метеликом «цівкою крові», як того вимагала Андріяна?»

Й аж тепер пригадала, що забула купити стрічку. Пішла в «майстерню», оглянула шухляди, сподіваючись відшукати серед акуратно розкладених речей вогнистий клубочок – стрічку чи волічку. Але нічого не знайшла й вирішила зазирнути в шухляди чоловічого стола (Адась любить засовувати туди всілякий непотріб, який, на його думку, може згодом знадобитися). Почимчикувала в кабінет Адася.

На відміну від інших дружин, вона ніколи не «ревізувала» гаманець чоловіка, не обшукувала його кишені, не копирсалася в шухлядах його стола в надії знайти там «ліві» гроші чи докази зради. Твердо дотримувалася настанови матері, щасливої в подружньому житті: «Якщо кохаєш чоловіка, за жодних придибеньок не ображай його підозрами», і вповні довіряла Адасеві, чим він не раз похвалявся перед своїми приятелями, котрих повсякчас «шмонали» дружини.

У кабінеті приємно пахло чистим, напарфумленим чоловічим тілом, димком кубинської сигари, а також солідними, щедро ілюстрованими книгами з садівництва-квітникарства, які Адась збирав впродовж багатьох років. На письмовому столі, як завжди впереміш, копичилися журнали, брошури, папки, ділові папери, конверти з вітальними поштівками й запрошеннями, а також коробка з-під дорогих плавов і краватка, заплямована вином. Удома Адась був не дуже охайним, але Євгенія ніколи не шпетила його за це, мовчки прибирала розкидані речі. Більше того, їй навіть подобалося, що Адась не занудливий педант, який переймається абищами й дошкуляє жінці за те, що вона поклала щось не туди, де йому хочеться, чи не так випрасувала сорочку, а справжній мужчина, що планує грандіозні, далекосяжні плани перетворення України спершу на другу Голландію, а згодом на центр європейського зільництва.

Євгенія перекинула коробку на канапу, машинально понюхала Адасеву краватку. Любила обнюхувати його сорочки й краватки перед чисткою й пранням, бо вони завжди пахли їй вітром і скошеним сіном. Можливо, тому, що познайомилася вона з ним у вітряний день, коли він косив сіно в лузі. Поклала й краватку на канапу, посортувала й акуратно поскладала папки й папери, що лежали на столі, й відсунула праву верхню шухляду, де чоловік зазвичай зберігав свої

коштовності – золоті запонки, декілька каблучок-печаток, колекцію срібних монет, орден «За заслуги» третього ступеня – й несамохіть охнула: на всьому цьому, упакованому в рівновеликі добрі футляри, лежав чималий стос доларів – тисяч п'ятдесят, не менше.

– Отакої! – здивувалася жінка. – Вчора я просила в нього гроші на осінні пів-черевики, а він мені відмовив. Сказав, щоб дочекалася авансу. Мабуть, це не його долари, а когось із приятелів, яких обшуковують дружини.

Поряд з грошима лежала наполовину використана упаковка «Віагри». Останнім часом Адаś скаржився, що втрачає не лише чоловічу снагу, але й хіть. «Клімакс, серденько, клімакс, – співчутливо сказала вона. – Мусиш потерпіти, з часом це минеться». Але йому, вочевидь, не хотілося терпіти, і він, наслуховавшись реклами, вирішив «стимулювати» себе. Та «Віагра», судячи з усього, йому не допомогла.

Не так давно, коли він не відреагував на її пестоші, вона прямо запитала його:

– Не хочеш мене чи й інших також?

– Нікого не хочу! – сказав він.

– Навіть тих дівчат, які красуються голими в чоловічих журналах?

– Тих у першу чергу. Вони для мене не жінки, а вилизані картинки.

Вона подумала тоді: «З одного боку, прикро, що Адаś втрачає охоту, а з другого добре, що нарешті можна не боятися інших жінок».

В нижній шухлядці лежали запасні ключі від квартири, офісу, дачі, клясер з рідкісними марками, корок від шампанського, закучерявлена золотиста стрічка, якими прикрашають букети, й білий конверт – не підписаний, не заклеєний, в якому знаходилися якісь папери з набраним на комп'ютері текстом.

«Мабуть, угода або бухгалтерський звіт», – подумала Євгенія й хотіла було зачинити шухляду, але погляд її вихопив з тексту два слова: «Ліліт» і «дружина Адама».

Вона вийняла перший листок, в правому верхньому кутку якого була цифра «два», й прочитала:

...після ночі, якої я повік не забуду, ти сказав мені, що залишаєш мене назавжди, бо я Ліліт. Я запитала: «Хто це?» Ти відказав: «Перша дружина Адама. Дияволиця».

Я не відчувала в собі нічого диявольського, крім пристрасті, але вона не смерділа сіркою, а була наче сонячна злива. Я образилася на тебе до найглибшого мороку жіночої душі, де клубочаться змії та розмножуються скорпіони, бо не сподівалася після п'яти років вірного кохання такого сумнівного компліменту, а тим паче безпідставного розриву. Проте опанувала собою, і після того, як ти, хряпнувши дверима, розчинився в нічному мороці, я замість того, щоб, умившись сльозами, випити трунок, відкрила

Біблію, а також томик мого улюбленого Борхеса (у якому він описує різні інфернальні сили), й під ранок, проаналізувавши історію стосунків Адама і Єви, дійшла висновку, що вона містить у собі чимало загадкового, не витлумаченого, вірніше, витлумаченого лише почасти, однобічно. І вирішила нагадати тобі те, що ти, вочевидь, і без мене знаєш. Хоча навряд, бо мені легше уявити собі, що ти (такий солідний, такий раціональний) ловиш сачком сонячних зайчиків, ніж читаєш Старий Заповіт.

«Це уривок з якогось роману, – вирішила Євгенія. – Але навіщо він Адасеві? Мабуть, він відксерив його, бо в ньому йдеться про біблійського тезку». І зручно умостившись у м'якому кріслі, продовжила читання.

I. Творець

Дуже дивно, як на мене, викладена історія створення людей. «І Бог на свій образ людину створив, на образ Божий її він створив, як чоловіка та жінку створив їх. І поблагословив їх Бог і сказав Бог до них: «Плодіться й розмножуйтеся і наповнюйте землю»».

Зверни увагу на те, що спершу йдеться про людину (однина), а потім сказано «їх» (множина), з чого випливає, що для Творця Адам не є чимось окремішнім, чимось кращим за Єву. Тільки в парі вони є людною, тільки разом – образом Божим, його рівновеликими, рівнозначними частинами. Чи на так?

А далі чомусь подається інша історія, за якою Бог спершу створив людину з пороку земного і, назвавши цю людину Адамом, доручив їй доглядати рай у Едемі. Тут Адам виступає повноцінною людиною, яка вміщає у собі й чоловічу, і жіночу іпостась Творця, його самовартісною подобою. І лише згодом, коли ця богоподібна істота засумувала, Творець дійшов висновку, що «недобре бути чоловікові самотнім. (На цей раз йдеться вже не про вселюдину, а про особу чоловічої статі в стані депресії). І спав на Адама міцний сон – і заснув він. Тоді взяв Творець одне з ребер його і перетворив його на жінку і привів до Адама».

Чудно, правда, що Всемудрий, Всепомисливий попервах створив лише одну особу, без пари, і лише згодом, після того, як та вже наділила іменами всю звірину і засумувала, витворив їй пару. Взагалі-то істота, створена за образом і подобою Творця, не повинна сумувати, бо ж справжній Творець не сумує, перебуваючи сам з собою – ніколи йому. Але менше з тим. Хай як, але витворив йому поміч з ребра, побачивши яку, Адам, замість того, щоб здивуватися і запитати «Хто це, Отче?», вдоволено констатує: «Ось тепер вона кість від кості моєї і тіло від тіла мого». Об цю неадекватну реакцію, об це дивне «тепер» і спіткнувся розум людський, і запитав себе: «А до тепер хто був? Якась інша жінка – рівнозначна, рівновелика, також створена з пороку земного?»

Але це не єдиний камінець спотикання. Є ще й інші.

«Вона чоловіковою буде зватися», – каже Творець, тобто належатиме чоловікові як власність? А далі: «Покине тому чоловік свого батька і матір і пристане до жінки своєї – стануть вони одним тілом». Де логіка, дорогий? Якщо жінка є чоловіковою, значить, це вона мала би полишити

свою родину й пристати до чоловіка, а не чоловік – її пан – до неї. Чи не так?

Підсумовую: у мене склалося враження, що ці дві версії створені різними співтворцями Отця: друга, в якій ідеться про ребро, – Адамом, а перша – жінкою. Не Євою, ні! А Ліліт – рівноправною парою Адама, яку його нащадки прозвали «дияволицею». Чому? За що?

Якби я була письменницею, то написала б розкішну еротичну повість про особливості любовного трикутника в саду, що знаходився в Едемі в той час, коли Едем перебував не на небі, а на землі. Але я, на жаль, не письменниця, а полишена жінка, яка намагається вияснити причини райської драми, щоб збагнути причину своєї. Відтак, писатиму коротко, без прикрас про найпосутніше...

«Хто це настрочив? Не письменниця... Полишена кимось жінка, – подумала Євгенія й обнюхала послання. Воно пахло засушеним зелом – чебрецем і м'ятою, як руки Андріяни. – Невже це вона? Не може бути! Адає не раз висміював її за маніакальне бажання вийти заміж за... Та за будь-кого! Швидше всього, цю дурню написала одна з коханок Любенка, а Адає узав почитати», – вирішила Євгенія і взяла наступний аркуш.

II. Єва

Що відчував Адам, поставши з пороку земного чи перетворившись, завдяки Божому подихові, з примата на чоловіка, я не знаю. Можу хіба припустити, що гордість і самозамилування (найпосутніші почуття «сильної» статі). Зате знаю напевно, вірніше, відчуваю всім еством, що праматір моя народжувалася в муках і що муки ті були не так тілесними, як душевними.

Спершу вона побачила сліпуче світло, що оповивало всю її плоть і не просто пестило її, а наче шліфувало: щось відбирало в неї, а щось причиняло їй. Дотики світла були, з одного боку, приемними, лоскiтливими, а з другого – дратували її, оскільки вона не сумнівалася, що тіло її є досконалим і не потребує жодної корекції, а будь-яка спроба щось змінити в ньому є насильництвом над нею, богоподібною істотою.

Далі – відчула себе не те щоб мізерною, проте меншою і легшою, ніж до втручання світла, а відтак – беззахиснішою.

«Світло – це Творець!» – врешті-решт здогадалася вона, бо саме таким бачив його чоловік, який доброхiть чи несамохiть удiлив їй частку себе, й злякалася його ляком – благоговійним, запобiгливим, і усвідомила, що Він – Отець, якому не слід перечити. Проте все її ество жадало, аби Він учинив її такою, якою вона була перед тим, і відступив від неї.

– Єва! Єва! – нарозспів промовило Світло й сліпучим променем торкнулося її чола – не то поцілувало його, не то поставило на ньому жарку печать.

– Є-ва? Що таке Є-ва? – несміливо запитала вона якимось не своїм, писклявим голосом.

- Єва - це життя, - пояснило Світло. - Ти - Єва! - І його негучний голос сягнув кожної клітини її змалілого тіла, але збурих у ній не радість, а протест:

- Я Адам! - вигукнула вона. - Твій син улюблений!

- Єва! - лагідно шумнуло Світло й немовби провело по її довгому, довшому, ніж колись волосся золотим гребінцем, і воно стало м'якшим, шовковистішим.

Цей порух Світла збентежив її, з очей полилося щось гаряче, схоже на зігріту сонцем воду, - й вона, змахнувши його з обличчя, запитала:

- Господи! Чому ти називаєш мене чужим іменем? Чому не впізнаєш?

- Це твої ім'я! - м'яко, але переконливо промовило Світло.

- Ні, ні! - палко запротестувала вона, забувши, що Йому не можна перечити. - Я - Адам! Адам! - і в її свідомості напрочуд яскраво відтворилося-вирізьбилося, як вона - Адам, нарікає невеличку білокрилу істоту «голубом», в'юнку, шерхату - «ящіркою», а більшеньке створіння з великими вологими очима, яке щойно вислизнуло з лона матері на теплий моріжок, - «ланню». І постала перед нею якась істота, схожа на неї - Адама, але темніша шкірою. Вона взяла ту «лань» на руки й поцілувала її.

І чомусь захотілося їй вихопити звірку з рук неприємної з'яви, але видиво зникло...

- Оце Адам! - промовило Світло, й вона побачила перед собою... себе.

- Це я! Я! - загукала вона і спробувала підвестися, але не змогла, бо памороки впали на очі. А отямившись, відчула, як той, кого Світло нарекло її іменем, підводить її, вдоволено проказуючи їй ж таки голосом: «Оце тепер вона кість від кості і тіло від тіла мого!»

- Воно не твоє, а моє! - розпачливо простогнала вона і припала до нього - свого, милого, сподіваючись злитися з ним, повернутися в нього.

- Не липни! - верескнув чоловік у її тілі й почав відривати її від себе, але вона щомоці хапалася за нього, вигукуючи: «Мое! Мое!»

Згодом, довідавшись, що сталося, вона довго голосила, й коли він називав її Євою, шаліючи, рвала на собі не своє, задовге волосся: «Ні! Ні!» Тоді чоловік повів її до плеса, де колись вони, будучи одним тілом, милувалися собою, і став поруч. Розглядаючи свій відбиток, вона мало-помалу усвідомила, що Творець учинив її подібною до істоти, що привиділася їй у напівсні, й з горя мало не вдавилася руками, бо Адамово тіло було їй рідним, привабливим, а своє - чужим, неприємним.

- Вгамуйся, якщо хочеш бути моєю! - grimнув на неї чоловік, і вона примовкла. Покірно попленталася за ним у затишну, вже обжиту Адамову печеру, хоча й не зрозуміла, чому має бути його, а не своєю.

– Отець заповів нам плодитися і розмножуватися! – виголосив він їй там і показав, що вона має робити, аби сповнити заповідь.

З часом вона майже примирилася з тим, що ніколи вповні не ввійде в його тіло, лише вряди-годи, коли він сам того забажає, може мати його в собі. Тішилася, якщо Адам уходив у неї і дарував їй повну, радісну єдність з ним. А без цього почувала себе нещасною, самотньою, так, мовби все ще була не самовартісною особою, а ребром, яке вилушили з нього й кинули на поживу звірам. Відтак намагалася повсякчас бути при ньому й виконувала будь-яку роботу, котру він загадував, навіть найважчу, аби не відриватися від нього і милуватися його досконалим м'язистим тілом. Повсякчас горнулася до нього й прохала підтвердження, що подобається йому й такою – обтяженою зайвим м'якушем, задовгим волоссям і позбавленою кореня.

Але чоловік, замість того, щоб признатися їй, що її каліцтво не смутить його, відбувався коротким «Еге ж!», або ж, боляче вщипнувши за груди, відштовхував її: «Виполи краще он той бур'ян» чи «Труси груші, бо граки клюють». А під вечір, якщо перебував у доброму гуморі, розтлумачував їй, як старший і досвідченіший, закони Едему, переконував, що вона має захоплюватися не лише його досконалим, божистим тілом, але й душею, тобто, повсякчас угадувати його настрій і перейматися не так своїми, дрібничковими, нікчемними, як його, незрівнянно мудрішими й величнішими пориваннями. А вона не розуміла, чого він домагається від неї, оскільки й без того все вгадувала, всім переймалася. І якщо чоловік сварив її, гнівалася не так на нього, як на себе за те, що несамохіть зіпсувала йому настрій, і припадала до роботи, бо Адам не кпив з неї і не шпетив її лише тоді, коли вона трудилася обіч нього, а з її чола скапував рясний піт. Казав: «Молодчага!» – і захопливо ляскав шкарубкою рукою по її засмаглій, вологій спині. В такі хвилини вона почувала себе рівною йому, другим Адамом, і старалася ще дужче.

Коли ж на землю спадали сутінки, чоловік, постогнувши від втоми, лягав на моріжок перед печерою й, підклавши під голову тверду, наче з каменю витесану руку, кидав: «Я голодний!» Вона притьмом бігла в печеру, виносила звідтам найсоковитіші, найсмачніші фрукти, які приберегла для нього, краяла їх камінним ножом (завжди тупим!), клала шматочки йому в рот, витирала листком подорожника сік, що точився з кутиків його вуст, і масувала йому груди, намагаючись угадати, чи думає він про неї, а якщо думає, то як? І чекала, чекала від нього якогось чудовного слова, незвичайного вчинку, а надто злучення з ним, яке ніколи не урветься, яке поєднає їх назавше.

Але дочекалася...

Про це я розповім згодом, коли ти вислухаєш Адама...

«Кумедна байка! Склала її, як на мене, не дуже приваблива жінка, яка вганяє за показними чоловіками, а ті, трохи побавившись з нею, зникають у мороці, – урвавши читання, подумала Євгенія. – Добре, що я не зазнала цього, що в мене все склалося, як у гарній пісні».

Й несамохіть почала розповідати невдатній незнайомці сюжет своєї «пісні».

Я приїхала в Колоброди погостювати в бабусі, й пішли ми з Оленкою Гладушиковою в луг погуляти. А там Адасть (зграбний, засмаглий, в одних шортах) косив траву разом з бригадою косарів і раз за разом позирав на нас.

«Це моя доля!» – одразу вгадала я і запитала подружку:

– Хто це?

– Адам. Наш новий агроном. Син Маньки Луцишиної, що замешкує біля цукрового заводу.

– Тієї, яку прозивають Шелихвісткою?

– Ага. Але тепер її величають Марією Василівною задля синка, за яким гинуть усі дівчата, – відповіла Оленка, і мені так запекло, наче ті дівчата змовилися відбити в мене мого коханого, вінчаного чоловіка.

– Ти також? – насмішкувато поцікавилася я в Оленки.

– Вже ні, – буркнула вона.

– Чому?

– Бо в матінку вдався. Баламутить усіх, а візьме якусь багачку з міста.

Адасть здогадався, що ми балакаємо про нього. Покинув косити й підійшов до нас.

– Дівчатка! Сонце пражить, а я без кепки. Сплетіть-то мені вінок. Яка перша сплете, моєю буде!

– З ромашок чи дзвіночків, – зашарівшись, спитала Оленка.

– З ромашок, – відказав Адасть, дивлячись на мене.

Оленка тут же метнулася до ромашок, а я, відійшовши від нього, почала неквапливо зривати дзвіночки, дарма що серце кричало в грудях, як птаха перед грозою.

Адасть вирішив, що я не зачарувалася ним, і запитав:

– А ти чия?

– Онуча Ганни Прокопець, – сухо відказала я і почимчикувала додому.

Під вечір заявила Оленка. Похвалилася, що Адасеві дуже сподобався її вінок, і він пообіцяв їй прийти на танці. Я подалася з Оленкою в клуб. Він уже був там. Вальсував з якоюсь дівчиною. Потім запросив разок Оленку (за вінок), а далі танцював лише зі мною. Провів додому і, замість «дякую за приймний вечір» покликав мене заміж. І я згодилася...

Всі люди відмовляли мене. Бабуся не хотіла родичатися з «гультіпашною» Манькою. Батько з матір'ю (вони вже п'ять років жили в Москві, гарно заробляли там) сподівалися, що я, закінчивши медучилище, приїду до них, вже й роботу мені підшукали. Дядько, Юрій Макарович, бездітний удівець, у якого я замешкувала і який дуже любив мене, хотів, щоб цього літа я вступила до медінституту, куди він уже вторував мені стежку. А я, усупереч їм, розписалася з Адаєм у Колобродівській сільраді й замешкала з ним у Маньчиній мазанці, такій ветхій, що я повсякчас боялася, що якогось дня вітер здує з неї дах і розчахне її навпіл. Тамтешні наречені чудувалися, що я залишила місто й пішла в невістки до Маньки, й водночас заздрили мені, споглядаючи, як Адаєв упадає біля мене. А я почувала себе найщасливішою в світі, позирала на них, відкинутих Адаєм, з погордою і робила все, щоб прихорощити наше гніздо.

Свекруха (справді ледача й гуляща) не кривдила мене: побожувалася дядька, який у той час був головою райради. Проте повсякчас сварилася з Адаєм, бо він забороняв їй приводити хахалів, а вона однак їх приводила, й коли син протестував, кричала: «Це моя хата!» – і показувала йому на двері.

– Ну, годі! Треба втікати в Москву, – якимось після чергової сварки випалив Адаєв, і ми б, напевно, поїхали, якби не дядько, якому я потелефонувала, щоб попрощатися.

– Не пущу! – категорично заявив він, і вже наступного дня перевіз нас у свою двокімнатну квартиру в центрі міста. Прилаштував мене медсестрою у фізкабінет, домігся для Адаєва посади в районному управлінні сільського господарства і з часом полюбив його як сина за те, що він кохав мене широко й вірно, – похвалилася Євгенія незнайомій «писарці» й почала читати далі.

III. Адам

Чесно кажучи, я волів би розмножуватися якимось іншим, не тварним способом, бо той, яким мені доводиться слугувати Отцеві, є, як на мене, принизливим для богоподібної істоти. А жіноче лепетання, яке супроводжує його, заважає мені усвідомлювати це як служіння й перетворює сакральний акт на звичайну злучку.

З Євою все відбувається трохи достойніше, ніж з Ліліт, бо Єва хоч і не зразу, але зрозуміла, що вона лише олтар, на який я складаю Сущому жертвопринесення сімені, і не подає голосу, а Ліліт – колька їй у бік – повсякчас придумувала безглузді слова, як ото «кохання», «ніжність», «самозабуття», «екстаз» і пантеличила мене ними у найвідповідальнішу мить.

Я не раз у нервах прохав її:

– Поясни мені зрозумілою мовою значення бодай одного з тих слів, якими ти повсякчас нівелюєш сакральну суть нашої близькості, скажімо, «кохання». Отець повелів нам плодитися і наповнювати собою землю, а не «кохатися». Твоє «кохатися» означає, як на мене, «байдикувати, витратити наше дорогоцінне існування не на пізнання світу й Господа, а на самовичерпування, що, як на мене, є великим гріхом, марнотою марнот.

На це вона, вішаючись мені на шию, воркотіла, як кішка:

– Коханий, чим жвавіше ми вичерпуємо воду з криниці, тим хутчій вона прибуває!

– А «самозабуття»? Що це, як не втрата свого божистого «я» й уподібнення тваринам?

– Ну то й що! Поглянь, які вони милі, як наполегливо слугують одне одному, домагаючись екстазу, – відказувала вона.

– А що таке «ніжність»? – втрачаючи терпець, допитувався я. – Що?!

– Це те, що ти відчуєш, коли покохаєш мене всім серцем.

Словом, вона так і не зуміла переконливо довести мені, що вигадані нею слова означають якісь реалії нашого співіснування, хоча й уважала себе мудрою, навіть мудрішою за мене. І це ще не все.

Я в поті чола порав Сад, а вона, розлігшись у затінку, розповідала мені, що я маю відчувати, коли входжу в неї, а що, коли виходжу, якими дивовижними видіннями мусить супроводжуватися процес виверження сімені! Але не плодоносила, бо думала під час богослужіння про свої фантасмагорії, а не про те, як виснажений довгим перебігом сперматозоїд бере приступом яйцеклітину. Я не раз пояснював їй, що вона зобов'язана думати виключно про цей дивовижний мент, який провокує вибух, подібний тому, з якого постав Усесвіт. Коли цей вибух (супроводжуваний спалахом, рівним спалахові тисячі сонць) стрясає мое тіло, я відчуваю себе мошкою, що потрапила в жерло вулкана, й водночас могутнім полководцем, який одним пострілом свого кореня випускає з напівбуття в буття істинне багатомільйонну армію бравих вояків і спрямовує її на штурм далекої, майже недосяжної, ще не заплідненої Божим подихом зорі.

Казав: «Якби нам з тобою вдалося змодельовати подібний вибух за межами наших тіл, ми могли б, подібно Творцеві, творити планети!»

– А навіщо? – флегматично запитувала вона й вилизувала мені обличчя, наче корова теля, а то й дозволяла собі торкатися священного кореня, і не просто торкатися, а бавитися ним (коли я, натомившись, дрімав), наче виліпленим з глини свистунцем, і називати його принизливими назвиськами: «безрогим равликом», «приборканим пітончиком».

Їй страх як подобалося глузувати з найсвятіших речей, висміювати найпіднесеніші слова та вчинки. В той час, коли я відпочивав, зморений битвою за примноження життя, вона, замість того, щоб скласти пісню-хвалу моїй завзятості, прилігши біля мене, з піною на вустах доказувала мені, що жодний з моїх «м'явих», «ледачих» «бігунців» не зумів сягнути її «зорі».

– Як знаєш? – не розплющуючи віч, запитував я.

– Я відчуваю це! – зверхньо відказувала вона й закликала мене до повторного штурму, а коли я відмовлявся, називала мене бевзем (а це що таке?) і, хтиво пританцьовуючи, йшла бавитися зі звірами – тиграми, левами, носорогами.

Я не раз учив її, що не слід так вигинатися, бо хоч ми в Едемі й одні, звірі також мають очі і, напевно, чудуються, навіщо ми щодень вичерпуємо свою силу:

– Чинячи так, ми подаємо їм поганий приклад. Вони ж паруються лише в певний час, винятково заради запліднення, а ти не хочеш плодоносити, бо для тебе священнодійство є лише пустою щоденною забавою.

Вона заперечувала це:

– Я хочу, але твоїм «бігунцям» бракує енергії кохання.

– Чому ж самки тварин вагітніють і без твоєї ефемерної «енергії»?

– А тому, чоловіче, що створити тварину – це одна річ, а людину – зовсім інша. Бог творив нас, царів плотського світу, кохаючи, і ми також маємо творити собі подібних з коханням, бо тільки воно обертає шмат плоті на людину. А ти не кохаєш мене навіть так, як лев кохає левицю! – відбивалася вона і бралася знову і знову вчити мене «кохання».

Я терпів її надокучливі «ніжності» (винятково заради здійсненні Отчої волі) доти, доки не здогадався, що вона чинить це не з метою успішного запліднення, а в надії підвередити мое здоров'я, вивищитися наді мною, позаяк, навчаючи мене «коханням», вона нічим не поступається, нічого не витрачає, а навпаки, раз за разом привласнює найціннішу, найвойовничішу частку моєї плоті, а я, нічого не здобуваючи, втрачаю армію за армією! Втрачаю охоту до праці, а відтак – повагу Отця! А вона, отримуючи мое, стає дедалі дужчою, заповзятішою і, що особливо прикро – мудрішає!

Але доки я прозрів, збігло чимало часу! Не рік і не два я, спустошений її «коханням», відлежувався під яблунею, а вона, співаючи, порала Сад і ласкою та лестощами відлучала від мене звірів і приручала їх собі, внаслідок чого вони перестали коритися мені і почали слугувати лише їй. Причому охоче, з радістю, і врешті-решт визнали її одноосібною царицею.

Кінець ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=22766642&lfrom=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.